

Силабус курсу
«БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО ТА ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ»

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність: **029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Документознавство та інформаційна діяльність»**

Рік навчання: **2**
семестр: **3**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПП: к. е. н., доц. **Возьний Казимир Зіновійович**

Контактна інформація: l.bilovus@wunu.edu.ua, k.voznyi@wunu.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність вивчення дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи» зумовлена зміною функціонально-інституційної ролі сучасної бібліотеки, формуванням нової бібліотечної філософії інформаційного забезпечення прогресу суспільства – філософії гібридної, а пізніше – цифрової бібліотеки. Завдання курсу полягає в тому, щоб сформувати у студентів системні знання про зміст, специфіку та тренди сучасної бібліотечної діяльності, виробити та розвинути в них навички самостійного застосування новітнього інструментарію організації основних бібліотечних процесів, зорієнтованих на задоволення різнопланових запитів читачів, сформувати основи творчого підходу до розв'язання класичних і тривіальних проблем, що виникають у бібліотечній сфері з використанням нових підходів та автоматизованих систем інформаційного забезпечення бібліотечних процесів (АБІСів). Засвоєння курсу дає можливість студентам набути фундаментальні теоретичні знання і практичні навички щодо ефективного управління бібліотеками різних типів і систем підпорядкування.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 4	1. Теоретичні засади бібліотекознавства	Знати сутність, завдання й особливості навчальної дисципліни, її категоріальний апарат та усвідомлювати логічну нішу курсу у системі професійних знань. Характеризувати основні функції,	поточне опитув.

		завдання, структуру і методи бібліотекознавчих досліджень та розуміти природу їх зв'язку з бібліотечною справою	
4 / 4	2. Історія бібліотек і бібліотечної справи	Освоїти основні аспекти історичного контексту розвитку бібліотечного інституту як соціального феномену людства. Знати основні приклади з історії розвитку бібліотечної справи древності (Александрійська бібліотека, Бібліотека царя Ашшурбаніпала, бібліотека Ярослава Мудрого) та епохи середньовіччя і розуміти цінність цього досвіду для формування сучасної філософії бібліотечних процесів.	поточне опитув.
4 / 4	3. Правове регулювання роботи бібліотек в Україні	Знати конституційні права громадян в частині, що стосується їх гарантій на знання, освіту та інформаційне забезпечення. Сформувати навички використання правових важелів та знань у процесі організації роботи бібліотек та бібліотечної діяльності загалом. Засвоїти суть, особливості та сферу застосування Закону України «Про бібліотеки та бібліотечні справи», вміти використовувати дію цього нормативно-правового акту в повсякденній практиці роботи бібліотек	поточне опитув.
4 / 4	4. Бібліотека як соціальний інститут. Функції бібліотек	Розуміти функціональну природу бібліотечної інституції, роль, місце та значення бібліотеки в сучасному суспільстві: меморіальна, кумулятивна та комунікаційна функції бібліотек. Освоїти специфіку та особливості роботи бібліотек закладів вищої освіти в умовах інформаційного вибуху: бібліотека як провайдер нового в інформаційній царині, площадка для навчальних, наукових та інших комунікацій усіх стейкхолдерів, інструмент глобального успіху людини.	поточне опитув.
2 / 2	5. Види бібліотек (класифікація бібліотек)	Розуміти суть та механізми типологізації та класифікації сучасних бібліотек та різницю між цими двома системними процесами. Знати	поточне опитув.

		особливості національної системи класифікації бібліотек за різними, законодавчо визначеними критеріями: за значенням, за змістом, за призначенням. Освоїти передові світові практики та досвід класифікації бібліотек сучасного світу.	
4 / 4	6. Комплектування бібліотечного фонду	Знати організаційно-технологічні основи процесу комплектування бібліотечних фондів, видові особливості формування ресурсів бібліотеки. Освоїти технологію сумарного та інвентарного обліку нових надходжень в бібліотеку, оволодіти основами процесу розстановки та розміщення фондів бібліотеки, аналізувати рівень забезпеченості потреб читачів у різних категоріях інформаційних ресурсів.	поточне опитув.
2 / 2	7. Довідково-пошуковий апарат бібліотеки. Каталогізація бібліотечних фондів	Освоїти основні елементи бібліотечної навігації. Знати основи процесу каталогізації бібліотечних фондів та формування довідково-пошукового апарату бібліотеки. Сформувати професійні навички роботи зі різними типами каталогів та картотек а також особливості та відмінності в роботі з картковими та електронними каталогами. Володіти навичками роботи з використанням автоматизованих бібліотечних інформаційних систем	поточне опитув.
2 / 2	8. Підготовка кадрів для бібліотек	Розуміти специфіку та основні складові процесу фахової підготовки працівників для бібліотечної сфери. Знати історичні аспекти розвитку національної системи підготовки бібліотечних фахівців. Набути розуміння складових понять «кваліфікаційні вимоги» та «компетентності».	поточне опитув.
2 / 2	9. Міжнародні бібліотечні об'єднання та співробітництво	Усвідомити необхідність, засади та організаційні форми бібліотечного співробітництва. Знати специфіку та функціональне призначення різних міжнародних інституцій, що працюють	поточне опитув.

у бібліотечній сфері. Розуміти роль Української бібліотечної асоціації у процесі інформаційної глобалізації та інтеграції національної бібліотечної системи у світовий контекст.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Горбань, Ю. І. Зберігання книжкових пам'яток як культурних цінностей у бібліотеках України [Текст] : монографія / Ю. І. Горбань. – К. : Ліра-К, 2018. – 160 с.
2. Долбенко, Т. О. Документні ресурси бібліотек [Текст] : навч. посіб. / Т. О. Долбенко, Ю. І. Горбань. – К. : Ліра-К, 2019. – 348 с.
3. Кияниця, Є. О. Зв'язки бібліотек з громадськістю в соціокультурному просторі регіону [Текст] : монографія / Є. О. Кияниця. – К. : Ліра-К, 2021. – 180 с.
4. Кияниця, Є. О. Зв'язки бібліотек з громадськістю в соціокультурному просторі регіону [Текст] : монографія / Є. О. Кияниця. – К. : Ліра-К, 2018. – 180 с.
5. Копанєва, В. О. Бібліотека в середовищі цифрової науки : системно-інтеграційна взаємодія [Текст] : монографія / В. О. Копанєва. – К. : Ліра-К, 2020. – 322 с.
6. Матвієнко, О. В. Концепція професійного спрямування за спеціальністю "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" [Текст] : метод. посіб. / О. В. Матвієнко, М. Н. Цивін. – К. : ЦУЛ, 2018. – 102 с.
7. Матвієнко, О. В. Сучасні концепції документно-інформаційної науки: підготовка фахівців за спеціальністю 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" [Текст] / О. В. Матвієнко, М. Н. Цивін, А. В. Гуменчук. – К. : Ліра-К, 2021. – 141 с.
8. Палеха, Ю. І. Бібліотечне фондознавство [Текст] : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, І. О. Іванова, Л. О. Черепуха ; за заг. ред. Ю. І. Палехи. – К. : Ліра-К, 2022. – 276 с.
9. Палеха, Ю. І. Стандартизація в документально-інформаційній, бібліотечній, архівній та видавничій справі [Текст] : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, І. В. Смолівик, М. В. Геращенко. – К. : Ліра-К, 2021. – 220 с.
10. Сенченко, М. І. Бібліографія країн світу [Текст] / М. І. Сенченко. – К. : Ліра-К, 2023. – 306 с.
11. Швецова-Водка, Г. М. Загальне бібліографознавство [Текст] : навч-метод. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2018. – 203 с.
12. Амельченко, Ю. Новий простір бібліотеки: популярність, репутація, бренд [Текст] / Ю. Амельченко // Бібліотечна планета. – 2018. – № 1. – С. 17-19.
13. Башун, О. Інша бібліотека – вийти за межі: щорічна конференція Української бібліотечної асоціації [Текст] / Олена Башун // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2020. – № 2. – С. 35-38.
14. Білоус, В. Наукометрія в університеті: роль та місце бібліотеки [Текст] / Валентина Білоус // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 15-16.
15. Бояринова, О. Внесок українських фахівців у глобальне бачення майбутнього бібліотек [Текст] / О. Бояринова, В. Пашкова // Бібліотечна планета. – 2018. – № 1. – С. 7-9.

16. Віжічаніна, Л. Клубні об'єднання при публічних бібліотеках: історико-теоретичні та практичні аспекти [Текст] / Лілія Віжічаніна // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 39-42.
17. Главчев, М. Академічна доброчесність у науковому та освітньому середовищі України: бібліотечна складова [Текст] / Максим Главчев, Юлія Главчева // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 11-14.
18. До 100-річчя Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського [Текст] // Бібліотечний вісник. – 2018. – № 1. – С. 19-20.
19. Жарінова, А. Бібліотека як сучасна платформа коворкінгу [Текст] / Алла Жарінова // Інтелектуальна власність в Україні. – 2018. – № 2. – С. 28-29.
20. Завадська, Н. Сучасний образ бібліотекаря у контексті соціальних комунікацій [Текст] / Наталія Завадська // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 2-4.
21. Зніщенко, М. Українська версія УДК: від постанови уряду до перспектив її впровадження в бібліотеках України [Текст] / Микола Зніщенко, Людмила Соляник, Наталія Острікова // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 33-38.
22. Іванченко, А. Бібліографічна діяльність одеських бібліотек: розвиток та здобутки [Текст] / Анна Іванченко // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 26-32.
23. Іскрижицька, Ф. Як списати документи бібліотечних фондів [Текст] / Фаїна Іскрижицька, Олена Морєва // Головбух : Бюджет. – 2018. – № 27 (23 лип.). – С. 21-28.
24. Коваль, Л. Бібліотека як місце розуму й сили [Текст] / Любомира Коваль // Урядовий кур'єр. – 2020. – № 32 (19 лют.). – С. 3.
25. Коваль, Т. Окремі аспекти впровадження міжнародних стандартів у бібліотечно-інформаційну діяльність [Текст] / Тетяна Коваль, Леся Туровська, Ірина Шевченко // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 7-8.
26. Копанєва, В. О. Бібліотека цифрової науки [Текст] / В. О. Копанєва // Вісник Національної академії наук України. – 2018. – № 4. – С. 76-85.
27. Куницький, С. Бібліотека "Школи Перля" у Тернополі [Текст] / Сергій Куницький // Літературний Тернопіль. – 2018. – № 4. – С. 124-126.
28. Куц, П. Книжкова територія дитинства [Текст] / Павло Куц // Урядовий кур'єр. – 2019. – № 186 (28 вер.). – С. 4.
29. Лисюк, К. І. Я - бібліотекар [Текст] / К. І. Лисюк // Безпека життєдіяльності. – 2019. – № 9. – С. 8-13.
30. Мокрієнко, О. Бібліотека Ярослава Мудрого [Текст] / Оксана Мокрієнко // Історія плюс. – 2019. – № 7. – С. 16-17.
31. Онищенко, О. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як центр підготовки кадрів вищої кваліфікації та розвитку нових наукових напрямів у бібліотечній та архівній галузі в Україні (1993–2018) 1. Становлення та розвиток системи підготовки кадрів вищ [Текст] / Олексій Онищенко, Любов Дубровіна // Бібліотечний вісник. – 2018. – № 2. – С. 48-58.
32. Петрухно, Ю. Розвиток інноваційного суспільства в Україні та основні завдання бібліотек в його становленні [Текст] / Юлія Петрухно // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 5-6.
33. Попадюк, Н. І. Видавнича діяльність польського "Towarzystwa Naukowego" у Львові (за матеріалами фондів Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя

Стефаніка) [Текст] / Надія Ігорівна Попадюк // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2018. – № 1. – С. 80-87.

34. Ржегак, О. Бібліотечна Полонщина: реформа в дії [Текст] / О. Ржегак // Бібліотечна планета. – 2018. – № 1. – С. 6-7.

35. Ржеуський, А. В. Інноваційні підходи до бібліотечного обслуговування користувачів електронними книгами [Текст] / Антоній Валентинович Ржеуський, Наталія Едуардівна Кунанець, Олександр Анатолійович та ін. Лозицький // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2018. – № 1. – С. 35-42.

36. Рудько, І. Видавнична діяльність Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Михайла Івасюка [Текст] / Іванна Рудько // Бібліотечний форум : історія, теорія і практика. – 2018. – № 1. – С. 50-52.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

- *Політика щодо дедлайнів і перескладання.* Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (РКР)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять. (5 тем по 6 балів = 30 балів) 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Усне опитування під час занять (4 теми по 10 балів = 40 балів). 2. Письмова робота = 60 балів.	1. Написання та захист КПІЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	1. Тестові завдання (5 тестів по 6 балів за тест) – макс. 30 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 35 балів, макс. 70 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)

65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)